

KVALITETSPLAN AUTOMATISKT BRANDLARM

Anslutet till Sörmlandskustens Räddningstjänst
2010→

POSTADRESS

NYKÖPINGS KOMMUN
611 83 NYKÖPING

BESÖKSADRESS

Brandstationen
Jägarhället 1

TELEFON/FAX

Tel 0155-24 75 10
Fax 0155-26 96 50
Minicall

BANK/POSTGIRO

Bg. 619-03 42
Pg. 7 26 79-4

ORGNR

212000-2940

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	3
2 ANSVAR.....	3
3 ANSLUTNING	3
4 ORGANISATION VID LARM	4
5 UTBILDNING	4
5.1 Anläggningsskötare	4
5.2 Larmorganisation.....	4
6 TEKNISK UTFORMNING AV ANLÄGGNINGEN	4
6.1 Larmlagring	5
6.2 Tillförlitlighetshöjande åtgärder.....	5
7 FRÅNKOPPLING AV ANLÄGGNINGEN.....	5
8 SKÖTSEL, UNDERHÅLL OCH KONTROLL	6
9 TILLSYN AV RÄDDNINGSTJÄNSTEN	6
10 DOKUMENTATION.....	6

POSTADRESS

NYKÖPINGS KOMMUN
611 83 NYKÖPING

BESÖKSADRESS

Brandstationen
Jägarhålet 1

TELEFON/FAX

Tel 0155-24 75 10
Fax 0155-26 96 50
Minicall

BANK/POSTGIRO

Bg. 619-03 42
Pg. 7 26 79-4

ORGNR

212000-2940

1 INLEDNING

Syftet med ett automatiskt brandlarm är att skydda människor och egendom. **En tidig upptäckt** av brand är en förutsättning för att människor ska hinna utrymma och för att kunna vidta åtgärder för att begränsa brandens konsekvenser. Därför utgör det automatiska brandlarmet en viktig del i byggnadens brandskydd.

Tyvär har tillförlitligheten i de till Räddningstjänsten vidarebefordrade larmen genom åren generellt sett varit låg. Cirka 95% av de inkomna automatiska brandlarmen inom Sörmlandskustens Räddningstjänsts område utlöses av andra orsaker än brand. Majoriteten av dessa larm inträffar vardagar mellan klockan 7 och 17 och orsakas ofta av matlagning, heta arbeten, smutsiga detektorer och en stor del av larmen har okänd/annan anledning. Förutom att dessa onödiga larm medför ett avbrott i verksamheten, så kan det även få till följd att samhällets resurser finns på fel plats när en olycka inträffar.

Kvalitetsplanen syftar till att höja brandlarmsanläggningarnas tillförlitlighet, höja verksamheternas beredskap och kompetens att hantera ett utlöst larm. Ett utlöst automatiskt brandlarm skall alltid följas upp av **rätt åtgärd**. Detta skall leda till tryggare arbetsmiljö och ökad säkerhet för verksamheterna då personer på plats genomför de omedelbara åtgärder som är nödvändiga för att rädda liv och begränsa skador i händelse av brand. Det kommer också att leda till effektivare användning av samhällets resurser för räddningstjänst.

Dokumentationen enligt denna kvalitetsplan integreras lämpligen med dokumentationen av ägarens och nyttjanderättshavarens systematiska brandskyddsarbete.

2 ANSVAR

Ägaren eller nyttjanderättshavaren har ansvaret för brandskyddet i en byggnad. Ansvaret innefattar även den automatiska brandlarmsanläggningen. Det innebär ansvar för anläggningens status och underhåll, men även ansvar för de larm som anläggningen genererar. Ägaren av en automatisk brandlarmsanläggning ansvarar för att den signal som sänds vidare från anläggningen är nog tillförlitlig för att samhället skall genomföra en räddningsinsats.

Ansvarsförhållandet mellan anläggningsägare och räddningstjänsten regleras i anslutningsavtalet. Om anläggningsägare och nyttjare av anläggningen är två juridiska personer skall ansvarsförhållandet regleras dem emellan.

Till varje anläggning skall det finnas minst två utsedda anläggningsskötare som utses av anläggningsägaren.

Anläggningsägaren ansvarar också för arbetet med att höja kvaliteten på anläggningen enligt kvalitetsplanen.

3 ANSLUTNING

Innan en ny eller befintlig brandlarmsanläggning kopplas till Sörmlandskustens Räddningstjänst skall anläggningens intyg och leveransbesiktningssintyg uppvisas. Befintliga anläggningar skall även uppvisa intyg från senaste revisionsbesiktning. Brandlarmsanläggningen skall innan inkoppling till räddningstjänsten vara väl godkänd och varit i provdrift under minst 2-3 veckor utan anmärkningar för att undvika onödiga larm till räddningstjänsten. Anläggningsägaren ombesörjer att räddningstjänsten har tillträde till lokaler som omfattas av brandlarmet och att nödvändiga nycklar finns tillgängliga till dessa. Nycklar förvaras i godkänt nyckelskåp monterat på fasad vid entrén in till centralapparaten. Eventuell annan nyckelförvaring sker efter överenskommelse med Sörmlandskustens räddningstjänst. Kontakta räddningstjänstens automatlarmsansvarige för samråd i samband med projektering av ny anläggning och vid större förändringar av befintlig anläggning.

POSTADRESS
NYKÖPINGS KOMMUN
611 83 NYKÖPING

BESÖKSADRESS
Brandstationen
Jägarhället 1

TELEFON/FAX
Tel 0155-24 75 10
Fax 0155-26 96 50
Minicall

BANK/POSTGIRO
Bg. 619-03 42
Pg. 7 26 79-4

ORGNR
212000-2940

e-post: automatlarm@nykoping.se

4 ORGANISATION VID LARM

För att öka säkerheten för de personer som vistas i lokaler som skyddas av en automatisk brandlarmsanläggning krävs en väl fungerande larmorganisation. Detta är också en förutsättning för larmlagring. Anläggningsägaren ansvarar för att tillse att nyttjanderättshavaren upprättar en larmorganisation. Larmorganisationens uppgift är att hantera larm från den automatiska brandlarmsanläggningen under verksamhetstid.

Larmorganisationen uppgift vid larm är att (se SBF 110:6 kap 1.5) :

- Fastställa platsen varifrån larmet uppkommit och orsaken till larmet
- Underrätta berörda personer inom objektet om en eventuell brand
- Initiera utrymning av de personer som vistas i byggnaden
- Svara för tillgängligheten till larmade utrymnen, t.ex. upplåsning av dörrar
- Vidta åtgärder för att begränsa branden
- Förbereda räddningstjänstens ankomst (t.ex. lämna information via SOS, 112)
- Kvittera och återställa larm som inte vidarebefordrats till räddningstjänsten

Larm som vidarebefordrats till räddningstjänsten får endast återställas av räddningstjänsten eller av person med erforderlig kunskap om anläggningen!

5 UTBILDNING

5.1 Anläggningsskötare

Personer utsedda som anläggningsskötare skall erhålla adekvat utbildning för skötseln av anläggningen, vilket innebär god kännedom om reglerna i SBF 110:6 samt kunskaper om funktion och handhavande av den automatiska brandlarmsanläggningen. Utbildningen skall även förnyas/uppdateras med jämna mellanrum vilket med fördel kan integreras i det systematiska brandskyddsarbetet. Anläggningsskötare skall också ha kunskap om det som beskrivs i kvalitetsplanen.

5.2 Larmorganisation

De personer som är utsedda att ingå i en larmorganisation skall vara väl förtrogna med lokaler och verksamhet, ha god kännedom om åtgärder vid larm samt kunskap om larmlagringsfunktionen. Det skall också finnas instruktioner för all övrig personal inom anläggningen (SBF 110:6 kap 1.5 och 7.2). Larmorganisationens uppgifter skall övas regelbundet och utrymningsövningar bör genomföras minst 1 gång/år. Erhållen kompetens och genomförda övningar skall dokumenteras.

6 TEKNISK UTFORMNING AV ANLÄGGNINGEN

Anläggningen för det automatiska brandlarmet skall vara planerad och installerad enligt reglerna i SBF 110:6 och uppbyggda av materiel som uppfyller reglerna. Undantag från reglerna skall vara dokumenterade samt redovisade och överenskomna med räddningstjänsten. Undantag medgives endast om säkerheten inte påverkas för de personer som vistas i lokalerna.

Anläggningen skall vara utformad med hänsyn till miljöförhållanden och verksamhet så att onödiga larm undviks. Målsättningen skall vara att endast larm orsakade av brand skall överföras till räddningstjänsten. Detta innebär att det skall finnas teknik för larmlagring och/eller andra tekniska åtgärder för att öka tillförlitligheten i larmsignal som vidarebefordras till räddningstjänsten.

POSTADRESS

NYKÖPINGS KOMMUN
611 83 NYKÖPING

BESÖKSADRESS

Brandstationen
Jägarhället 1

TELEFON/FAX

Tel 0155-24 75 10
Fax 0155-26 96 50
Minicall

BANK/POSTGIRO

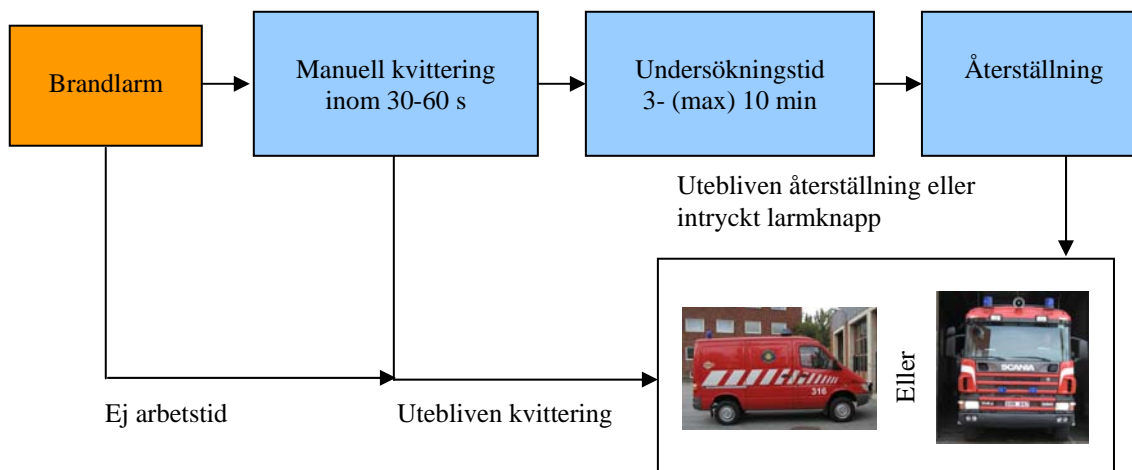
Bg. 619-03 42
Pg. 7 26 79-4

ORGNR

212000-2940

6.1 Larmlagring

Om det automatiska brandlarmet skyddar lokaler där personal vistas, kontinuerligt eller vissa tider av dygnet, bör larmlagring (enligt SBF 110:6 kap 3.7.2) finnas under verksamhetstid. Detta innebär att vidarekopplingen av larmsignalen till räddningstjänsten under denna tid är fördröjd och att ett larm kvitteras och undersöks av personal på plats. Om larmet inte kvitteras och återställs eller om larmknapp trycks in vidarekopplas larmsignalen automatiskt till räddningstjänsten. Observera att larmlagring kräver att det finns en fungerande larmorganisation. Befintliga anläggningar som inte uppfyller kraven på larmlagring bör kompletteras så att denna teknik är möjlig.

På objekt där det automatiska brandlarmet inte är ett direkt personskydd för människor som inte kan utrymma på egen hand eller där det inte finns sovande människor med dålig lokalkännedom kan larmlagring utgöras av annan åtgärd. Detta kan t.ex. ske genom tidsstyrd fränkoppling av utgående larmsignal under normal verksamhetstid eller genom att SOS Alarm motringer enligt upprättad kontaktlista och kontaktpersonen undersöker och återställer larmet. Om SOS Alarm inte får någon kontakt vid motringningen alarmeras räddningstjänsten.

6.2 Tillförlitlighetshöjande åtgärder

Ägare av automatiska brandlarmsanläggningar med vidarekoppling till räddningstjänsten skall arbeta med åtgärder för att öka tillförlitligheten i utgående larmsignal. I lokaler där personer endast vistas tillfälligt skall tekniska åtgärder vidtas för att minska risken för onödiga larm. Exempel på åtgärder kan vara att införa tvådetektor- eller tvåsektionsberoende larm eller andra åtgärder enligt SBF 110:6 kap 3.10 och 3.11. Observera att vissa åtgärder kräver godkännande från eventuell kravställare, t.ex. försäkringsbolag.

7 FRÄNKOPPLING AV ANLÄGGNINGEN

I lokaler som skyddas av automatiskt brandlarm och där tillfälliga arbeten skall utföras som riskerar att orsaka ett onödigt larm skall fränkoppling av berörda detektorer/sektioner ske. Fränkoppling får endast göras av anläggningsskötaren eller annan av anläggningens ägare utsedd person. Brandskyddet skall vid sådana tillfällen istället bestå av personell bevakning och larmning. Exempel på sådana tillfälliga arbeten är de som orsakar damm, rök eller ånga.

Hel eller delvis fränkoppling av ett automatiskt brandlarm överstigande 24 timmar där larmet är ett direkt personskydd för människor som inte kan utrymma på egen hand eller som skyddar

POSTADRESS
 NYKÖPINGS KOMMUN
 611 83 NYKÖPING

BESÖKSADRESS
 Brandstationen
 Jägarhället 1

TELEFON/FAX
 Tel 0155-24 75 10
 Fax 0155-26 96 50
 Minicall

BANK/POSTGIRO
 Bg. 619-03 42
 Pg. 7 26 79-4

ORGNR
 212000-2940

e-post: automatlarm@nykoping.se

sovande människor med dålig lokalkännedom får endast ske efter samråd med räddningstjänsten. Under fränkopplingstiden skall anläggningsägaren vidta och bekosta de tillfälliga åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla säkerheten. Anläggningsägaren skall utan dröjsmål anmäla till SOS Alarm om larmanläggningen helt eller delvis sätts ur funktion.

Anläggningsägaren ansvarar för att entreprenörer och/eller egen personal informeras om vilka åtgärder som skall vidtas före och efter tillfälligt arbete (enligt ovanstående) samt vilka rutiner som gäller vid brand-/utrymningslarm. Rutinerna skall vara dokumenterade och genomförda fränkopplingar skall dokumenteras i kontrolljournalen.

Räddningstjänsten kan besluta att vidarekopplingen till räddningstjänsten fränkopplas på grund av onödiga larm som orsakas av brister i anläggningen.

Om anläggningen kopplas bort på grund av onödiga larm kommer den att beaktas som en ny anläggning när den kopplas in igen (se punkt 3).

8 SKÖTSEL, UNDERHÅLL OCH KONTROLL

Anläggningsägaren är skyldig att:

- Meddela räddningstjänsten vid större förändringar i anläggningen och uppvisa anläggarintyg efter färdigställandet.
- Underhålla och prova anläggningen fortlöpande enligt anläggarfirmans skötsel och underhållsinstruktioner vari månads- och kvartalsprov ingår.
- Revisionsbesiktiga brandlarmsanläggningen minst en gång per kalenderår med högst 15 månaders mellanrum av besiktningsman som är godkänd av Sveriges Försäkringsförbund. Under speciella förhållanden kan kravställare begära ökad/minskad frekvens av besiktningar.
- Anlita godkänd anläggarfirma avseende större regelbundna underhållsarbeten (utbyten av smutsiga detektorer, revisionsbesiktningar etc). Rekommenderat utbytesintervall för rök- och samplingsdetektorer i smutsig miljö är 3 år (t.ex. industri) och 5 år i ren miljö (t.ex. kontor/vård), med reservation för lokala förutsättningar.
- Ha upprättade rutiner för uppföljning av onödiga larm och åtgärdande av orsaken till larmet.

9 TILLSYN AV RÄDDNINGSTJÄNSTEN

I syfte att på ett aktivt sätt bidra till att minska antalet onödiga larm följer räddningstjänsten kontinuerligt upp inträffade larm från automatiska brandlarmsanläggningar enligt särskilda rutiner. I samband med den ordinarie tillsynen på byggnaden/verksamheten genomför räddningstjänsten också uppföljning av brandlarmsanläggningen avseende hur man arbetar med kvalitetshöjande åtgärder. Tillsyn kan också komma att ske på grund av t.ex. onödiga larm.

10 DOKUMENTATION

Anläggningsägaren är skyldig att hålla nödvändig dokumentation över anläggningen. I detta ingår:

- Orienterings- och serviceritningar (*ska vara placerade vid centralapparaten*)
- Kontrolljournal (*ska vara placerad vid centralapparaten*)
- Instruktioner för skötsel och underhåll (*ska vara placerade vid centralapparaten*)
- Anvisningar viktiga för rtj, t.ex. namn och telefonnummer till anläggningskötare (*ska vara placerade vid centralapparaten*)
- Aktuellt anläggarintyg (*Kopia ska vara placerad vid centralapparaten*)
- Anvisningar för förfarandet vid brandlarm, felsignal och återställning (*Ska vara placerade vid centralapparaten*)
- Revisionsbesiktningsintyg (*rekommenderas att kopia på senast utförda finns vid centralapparaten*)

POSTADRESS
 NYKÖPINGS KOMMUN
 611 83 NYKÖPING

BESÖKSADRESS
 Brandstationen
 Jägarhället 1

TELEFON/FAX
 Tel 0155-24 75 10
 Fax 0155-26 96 50
 Minicall

BANK/POSTGIRO
 Bg. 619-03 42
 Pg. 7 26 79-4

ORGNR
 212000-2940

- Rutiner vid frånkoppling av anläggningen (*rekommenderas att förvara de vid centralapparaten*)
- Anslutningsavtal
- Tillsynsprotokoll
- Beskrivning av larmorganisation med tydliggjort funktionsansvar
- Instruktioner för övrig personal (intern och extern) vid larm
- Rutiner för uppföljning av onödiga larm

Dokumentationen enligt ovanstående integreras lämpligen med dokumentationen av ägarens och nyttjanderättshavarens systematiska brandskyddsarbete.

POSTADRESS

NYKÖPINGS KOMMUN
611 83 NYKÖPING

BESÖKSADRESS

Brandstationen
Jägarhålet 1

TELEFON/FAX

Tel 0155-24 75 10
Fax 0155-26 96 50
Minicall

BANK/POSTGIRO

Bg. 619-03 42
Pg. 7 26 79-4

ORGNR

212000-2940